

Klaartje van Veldhoven, sopraan
Paul Komen, piano

'Clair de lune'; Debussy, Poulenc en Fauré.
Deventer Schouwburg 15 maart 2023,
concert serie St.Kamermuziek Deventer

Door Maarten Mestrom (tot 2016 recensent
bij de Stentor)

DEVENTER – Een heel programma gewijd aan misschien wel het mooiste dat de Franse liedtraditie heeft voortgebracht: composities van Debussy, Fauré en Poulenc, dat schept verwachtingen en die werden meer dan waargemaakt door Klaartje van Veldhoven en Paul Komen tijdens hun recital in de Deventer Schouwburg.

Klaartje van Veldhoven is een zangeres die veel barok en oude muziek heeft gezongen. Juist die achtergrond maakt haar stem bij uitstek geschikt voor feeërieke Franse dromen. Hier staat op het podium geen woeste Wagneriaanse Brünnhilde die nog eens lekker doorhaalt op een hoge noot maar iemand die doseert en beheerst de klanken kleurt. En het resultaat is verfijnd. Als Klaartje van Veldhoven in *Après une rêve* van Fauré de vierde noot van de melodie bereikt houdt ze een klein beetje in waardoor registers in balans komen. In een tijd waar in popmuziek en musicalrepertoire het opzoeken van de vocale extremen het belangrijkste doel lijkt te zijn geworden is de zangtechniek van Klaartje van Veldhoven een verademing. Een verkoelende hand op een verhit voorhoofd. Debussy schreef zijn zes liederen op tekst van Paul Verlaine rond 1887 in Rome en Parijs. De titel die ze meekregen bij publicatie (*Ariettes oubliées* – vergeten liederen) doet vermoeden dat Debussy in zijn tijd ook al het gevoel had tegen de tijdgeest in te roeien. De componist was halverwege de twintig toen hij deze muziek schreef maar toch zijn alle stijlkenmerken al aanwezig: pentatoniek, heletonstoonladder. Muziek en tekst zijn fraai in evenwicht: weemoed, (verloren) liefdes, de tijd die stil lijkt te staan. Klaartje van Veldhoven toont opnieuw haar vakvrouwenschap in de beheersing van de hoge noten in 'L'ombre des arbres'.

Poulenc is wellicht de bekendste behoeder van de erfenis van Debussy en Ravel. Tot in begin van de jaren zestig van de twintigste eeuw gaat hij verder met het schrijven van vindingrijke deels lichtvoetige, deels weemoedige muziek die aansluit bij zijn voorgangers. Van Poulenc brachten Van Veldhoven en Komen de cyclus *Banalités*, gebaseerd op gedichten van Apollinaire (1880-1918). Poulenc schreef de muziek in 1940. Toegankelijke en contrastrijke stukken; op innemende wijze en ter zake toegelicht door de zangeres.

De plaats van Fauré in de muziekgeschiedenis is enigszins vergelijkbaar met die van Rachmaninov. Beide componisten scoren bijzonder laag in musicologische overzichten waarin 'vernieuwing' het belangrijkste criterium is maar bijzonder hoog als het gaat om het afleveren van goed geconstrueerde composities vol rijke melodieën die je bijblijven. De zes stukken van Fauré op dit programma – drie liederen en drie instrumentale composities – vormden een warm pleidooi voor deze Franse grootmeester van de melodie.

Bijzonder was de sfeer die Van Veldhoven en Komen wisten op te roepen in *Clair de lune*. De musici leken een eigen dimensie te creëren buiten het hier en nu.

Je hoort ze niet zo heel vaak op recitals, de *Nocturnes* van Gabriel Fauré voor pianosolo maar in de bekwame handen van pianist Paul Komen kwamen ze helemaal tot hun recht. Komen en Van Veldhoven vinden elkaar in de afkeer van het grote gebaar. Zowel in de begeleidingen als in de solostukken zoekt Paul Komen steeds de klankbalans van de akkoorden en de logica in de muzikale lijn, zonder dat de pianist er teveel met zijn persoonlijke emoties tussen zit. De muziek moet voor zichzelf spreken – en doet dat ook. Dat vergt overigens ook een andere instelling van de luisteraar, namelijk één van naar de muziek 'toe luisteren'; in plaats van afwachten tot de muziek de luisteraar overrompelt.

Ook Van Veldhoven en Komen roeien – zo te horen gelukkig vrij onverschrokken – tegen de tijdgeest in.